

2025-04-25

Samråd kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden

1. Ekonomi

Tertialrapport 1, prognos 2

✓ Driftbudget

Skattefinansierad verksamhet

Samhällsbyggnadsnämndens driftbudget för 2025 uppgår till 31 341 tkr. Efter april månad visar nämnden en positiv avvikelse på 751 tkr, vilket motsvarar 8,3 procent av periodens budget. Prognosen för helåret visar ingen avvikelse mot budget.

Den positiva avvikelsen för perioden beror främst på högre intäkter inom miljö-och hälsoskydd för debitering inventering enskilda avlopp. Vidare förklaras avvikelsen av att periodens budget för bostadsanpassningsbidrag inte har använts helt. Gällande bostadsanpassningsbidrag är det dock ett par större ärenden på väg in och trenden de senaste åren är att tilldelad budget inte har räckt till.

Fysisk och teknisk planering prognostiserar en negativ avvikelse på 150 tkr. Avvikelsen beror främst på att det beräknas debiteras färre antal timmar för externa detaljplaner än budgeterat. Samtidigt har verksamheten haft lägre personalkostnader på grund av högre personalfrånvaro. Verksamheten prognostiserar en positiv avvikelse på 150 tkr som utgörs av vakant tjänst samt debitering av avloppsinventering.

Gata och park visar ingen avvikelse men det finns en stor osäkerhet kring vinterväghållningen. Enheten har en pågående upphandling av nytt avtal för vinterväghållning att gälla från och med säsongen 25/26 och innan anbuden har kommit in och utvärderats är det omöjligt att säga vad vinterväghållningen kan kosta i framtiden. Enheten kommer i samverkan med Hyltebostäder att från och med säsongen 25/26 köra området i Unnaryd i egen regi som ett pilotprojekt för att se hur det faller ut.

Taxefinansierad verksamhet

Vattenförsörjning och avlopp

VA-verksamhetens balanserade resultat från tidigare år uppgår till 325 tkr i överskott. Under 2025 prognostiseras en positiv avvikelse på 2 025 tkr. Om prognosen kvarstår vid årets slut ger det ett överskott på 2 350 tkr.

Avfallshantering

Avfallshanteringsens balanserade resultat från tidigare år uppgår till 3 622 tkr i överskott. Verksamheten prognostiserar en negativ avvikelse på 1 122 tkr och innebär ett överskott på 2 500 tkr om prognosen kvarstår vid årets slut.

Försäljning verksamhet internt

Lokalvårdsenheten

Prognos för helåret är en positiv avvikelse mot budget på 200 tkr. Vid årets slut sker avräkning mot berörda nämnder.

Kostenheten

Lokalvårdsenheten

Prognos för helåret är en positiv avvikelse mot budget på 500 tkr. Vid årets slut sker avräkning mot berörda nämnder.

✓ **Investeringsbudget**

Skattefinansierad verksamhet

Helårsbudgeten för investeringarna uppgår till 10 662 tkr inklusive beslutad ombudgetering på - 205 tkr. Samhällsbyggnadsnämnden prognostiserar att nyttja 10 688 tkr vilket innebär en negativ avvikelse med 26 tkr.

Taxefinansierad verksamhet

Helårsbudgeten för investeringarna inom de taxefinansierade verksamheterna uppgår till 53 032 tkr inklusive ombudgetering på 34 832 tkr. Prognosen för helåret visar en positiv avvikelse på 34 247 tkr. Avvikelsen beror på projekten nytt vattenverk i Björnaryd samt ny överföringsledning mellan Björnaryd och Landeryd. Under året arbetar verksamheten med projektering för att under 2026 komma igång med utförandet av investeringarna.

✓ **Ekonomiarbete 2025 och inför 2026**

För de skattefinansierade verksamheterna är kostnaderna för vinterväghållning fortsatt ett orosmoment. Då tidigare avtalsperiod löpte ut 31 mars 2025 är en ny upphandling som ska gälla fr o m 1 november 2025 igång med sista anbudsdag 5 maj 2025.

Det har varit färre utkallningar den senaste vintern beroende på mildare vintrar men då det oavsett väderläge ändå måste betalas ut fasta kostnader till entreprenörerna för deras beredskap med maskiner och personal är det fortfarande höga kostnader för vinterväghållningen. Förvaltningen och Hyltebostäder har därför för avsikt att köra ett område i egen regi från och med hösten 2025 som pilotprojekt för att se om det kan vara en väg framåt. Parterna samverkar redan inom vinterväghållningen genom gemensam beredskap för utkallning av entreprenörer.

Inom alla enheter är uppmaningen att vara kostnadsmedveten och hålla nere inköp till det som är absolut nödvändigt för att säkerställa en normal drift.

Arbetet med ekonomiska analyser och investeringsbehov inför 2026-2029 är igång liksom arbetet med de olika taxorna.

2. Intern kontroll

Samhällsbyggnadsnämnden antog den 13 december 2023, § 100, internkontrollplan för 2024.

Planen innehöll fem olika kontrollmoment. Samtliga kontrollmoment har följts upp i samband med årsbokslutet.

Upphandling – mindre avvikelser

Stickprov av debiterade priser i jämförelse med avtal utfördes på tio fakturor. I stort följer priser avtal och ev. indexregleringar, en mindre avvikelse mellan avtal och faktura är noterad och undersöks. Rutin för dokumentation av beställningar finns och har delvis implementerats i verksamheten. Fortsatt arbete för att få hela organisationen att arbeta i enlighet med rutinen.

Arrendeavtal – inga avvikelser

Kontrollen har genomförts genom stickprov från tio arrendeavtal. Resultaten från stickprovet under 2024 visar att samtliga arrendeavtal är uppdaterade enligt korrekt taxa.

Senaste två stickprov (2023-2024) visar att samtliga arrendeavtal är uppdaterade och faktureras enligt korrekt taxa. Området bedöms därför inte längre som ett riskområde och ingår inte i nästa internkontroll.

Jäv – inga avvikelser

För att förhindra/försvåra jävsituationer har stickprov av fem tillsynsärenden granskats av handläggare från annan verksamhet än samhällsbyggnadsnämnden. Bedömningen påvisar att inga jäviga bedömningar har tagits.

Planavgift – ej granskad

Kontrollpunkt ej granskad då inga ärenden gällande debitering av planavgift har inkommit under året. Kontrollpunkt har ändrats inför 2025 och gäller nu avgift för detaljplanearbete.

Nödvattenplan – mindre avvikelse

Internkontrollplanen anger att rutiner ska uppdateras enligt antagna regler och riktlinjer, vilket gäller generella rutiner. De två stickproven under Q1 och Q2 syftade till att kontrollera att nödvattenplanen uppdaterades som planerat.

Remissversionen behandlades i samhällsbyggnadsnämnden i december 2024 och beslut togs att skicka den vidare till samtliga nämnder i Hylte kommun samt bostadsstiftelsen Hyltebostäder för synpunkter.

3. Information och frågor från nämnden

Insikt

Insikt är en kvalitetsmätning av den kommunala myndighetsutövningen och servicen gentemot företag. Insikt visar inom vilka områden företagen anser att myndighetsutövningen fungerar bra respektive mindre bra samt vad kommunen behöver bli bättre på. För

samhällsbyggnadsnämndens del har undersökningen omfattat myndighetsområdena bygglov, livsmedelskontroll, miljö- och hälsoskydd och serveringstillstånd.

Nöjd-kund-index (NKI) för Hylte kommun 2024 uppgår till 82 och resultatet är en förbättring från 2023 då resultatet var 77. Snittet för hela landet är 74. Betygsskalan går från 0-100 där resultat över 80 är mycket högt och resultat 70-79 är högt. Överlag får Hylte mycket höga betyg i mätningen och placerar sig på plats 18 av de 210 kommuner som deltog i undersökningen.

Generellt är det mycket höga poäng inom området bemötande där t.ex. attityd till den sökande har fått indexet 92,1 och hur nöjd man totalt sett är med bemötandet har fått indexet 88,6. Siffrorna visar på att medarbetarna har ett stort kundfokus och engagemang för sin uppgift och att man som företagare är mycket nöjd med hur myndighetsutövningen utförs i kommunen.

Krisövning

Livsmedelsverket utlyste hösten 2024 möjligheten för kommuner och regioner att söka investeringsstöd i ett pilotprojekt för att stärka beredskapen inom offentliga måltider och dricksvattenförsörjning. Totalt 229 kommuner och regioner sökte stöd för att göra investeringar och Hylte var en av de 37 kommuner som beviljades stöd. Hylte fick maxstödet på 1 500 tkr. Ett syfte med pilotprojektet är att dra lärdomar inför arbetet med att bygga upp ett långsiktigt investeringsprogram för Sveriges livsmedels- och dricksvattenförsörjning.

Samhällsbyggnadsförvaltningen genomförde sin årliga krisövning den 16 april 2025 som en praktisk övning där materialet och mat som köpts in för projektpengarna testades. Under namnet "Patricia" samlades personal från samhällsbyggnadsförvaltningen vid Örnaskolan och Malmagården i Hylte kommun för att testa rutiner, samverkan och beredskap i ett realistiskt scenario. Scenariot byggde på ett fiktivt el- och vattenavbrott, och deltagarna – främst personal inom matförsörjning, vattenlogistik och livsmedelskontroll – ställdes inför utmaningen att på kort tid säkra trygg tillgång till mat och dricksvatten. Målet var att inom fyra timmar etablera fungerande matlagningsplatser, leverera nödvatten och säkerställa att maten som serverades var säker att äta – allt utan tillgång till el eller rinnande vatten.

Övningen inleddes med ett fiktivt larm, och inom en timme hade inkallad personal samlats enligt plan. Därefter riggades utekök upp på båda övningsplatserna. Med hjälp av gasolspisar och öppen eld lyckades arbetslagen tillaga en näringsrik måltid för 180 personer – allt i enlighet med fastställda hygienkrav.

En viktig del av övningen var också att genomföra och dokumentera livsmedelskontroll på varje plats, enligt gällande riktlinjer. Resultaten från övningen kommer nu att analyseras och ligga till grund för fortsatt utveckling av kommunens rutiner.

Trafiksäkerhet

Kommunfullmäktige beslutade den 20 oktober 2022, § 101, att bifalla första att-satsen i en motion som handlade om trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter. Beslutet innebar att samhällsbyggnadsnämnden fick i uppdrag att göra en översyn av säkerheten för oskyddade trafikanter inom samtliga tätorter i kommunen, exempelvis övergångar, övergångsställen och belysning. Samhällsbyggnadsnämnden hade i sitt förslag till kommunfullmäktige föreslagit att motionen skulle avslås med hänsyn till att förslaget bedömdes som alltför resurskrävande, beslut den 22 juni 2022, § 53.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har med tilldelade resurser inte haft möjlighet att göra en omfattande inventering av alla tätorter. Istället rekommenderar samhällsbyggnadsnämnden att en fortsatt dialog med medborgarna används för att identifiera och prioritera de mest akuta säkerhetsbehoven. Under 2023-2025 har förvaltningen redan vidtagit flera åtgärder, såsom förbättrad belysning i Unnaryd, installation av farthinder i Hyltebruk och förslag på nya övergångsställen vid Örnaskolan, för att förbättra trafiksäkerheten, trots begränsade resurser.

Sammanfattning av genomförda åtgärder:

Elias Fries skola

Våren 2023 inleddes diskussioner med skolans personal och en undersökning av trafiksituationen genomfördes under hösten 2023. Gata- och parkenheten hade förslag på åtgärder men det var svårt att få enighet mellan berörda. Under 2024 inleddes ny dialog med lärare, Hyltebostäder och kringboende. Flera möjliga åtgärder har varit uppe till förslag men beslutet har blivit att avvakta med större åtgärder tills renoveringen av skolan är klar då det styr vilka åtgärder som är möjliga. Under hösten 2024 etablerades farthinder på Anders Olsgatan och gc-vägen förbättrades.

Örnaskolan

Kontroll av belysning i korsningen Örnahallen och cirkulationsplats bussar. Nya trafikföreskrifter har tagits fram för cirkulationsplatsen då det saknats och vägmärken har uppdaterats. Detta har genomförts i samarbete med polisen.

Bäckgatan, Hyltebruk

På Bäckgatan har ett farthinder satts upp söderut mot Gamla Nissastigen.

Unnaryds skola

I samband med flytt av kök och matsal för uppkom behov av övergångsställe på Norra vägen så att eleverna skulle kunna ta sig tryggt över till f.d. Vildmarksgymnasiet. Då Norra vägen är Trafikverkets väg hade inte kommunen rådighet över vägen men då de var positiva till förslaget kom ett övergångsställe på plats våren 2025. Gatubelysningen utanför skolan är utbytt.

Busstation Hyltebruk

Kommunen hade dialog med Hallandstrafiken under 2024 då busschaufförerna var oroliga för annan trafik inne på busstationen och det fanns risk att oskyddade trafikanter skulle bli påkörda. En ny trafikföreskrift antogs 2025 som förbjuder annan motortrafik än bussar på busstationen.

Övriga områden

Det har funnits önskemål om cykelväg södra Hyltebruk, Hässlehultsgatan, men inventeringen pekade bara på att det är mer eller mindre omöjligt att införa cykelväg eftersom gatans bredd är begränsad på bredden.

Önskemål om farthinder på Västerlånggatan i Unnaryd på grund av mycket genomfartstrafik. Föreskrift antogs 2025 med förbud för genomfart då det är olämpligt med tanke på att det är en mindre villagata med oskyddade trafikanter.

Gatubelysning

Gatubelysningsprojektet fortsätter och hade bra framfart under 2024. Områden som är reinvesterade i är Jälluntofta, Landeryd (delvis), Långaryd/Nyby, Drängsered och Hyltebruk.

- Jälluntofta är färdigställt med ett fint och uppskattat resultat.
- Landeryd är större delar färdigt, kvar är Centrumvägen och Göteborgsliden. Eon är ägare till stolparna där och kommunen har inte mandat att åtgärda dem. Dialog med Eon har gett att de planerar att åtgärda dessa områden 2026/27.
- Långaryd/Nyby. Blev klart under hösten med ett mycket uppskattat resultat av de boende.
- Drängsered. Klart i december. Efter ett mycket gott samarbete med de boende blev detta ett riktigt bra resultat.
- Hyltebruk väg 879 vid Örnvallen klart.

Samtliga dessa projekt har gemensamt att de blev dyrare än budgeterat eftersom ramavtalet inte täcker olika eventualiteter som t.ex. ekar, stengårdsgårdar, parkslide, Trafikverkets kostnader, tillstånd, markägares invändningar, vattendrag som påverkar sträckningar, tryckningar under väg, material osv.

Exempelvis kan nämnas att markägare vill ha gatljus men samtidigt får kommunen inte gräva på deras mark. Detta har inneburit att projekten förskjutits i tid och medfört extra kostnader då det har krävts dyrare lösningar.

Ett nytt arbetssätt har implementerats som innebär att entreprenören projekterar och ger olika budgetförslag. Gata och park har kunnat prioritera sådant som inte varit absolut nödvändigt för att hålla budgeten.

Den ursprungliga planen för 2025 var projekt i Rydöbruk, Vare, Håknaryd, Kinnared, Hallaböke och Femsjö. Dock räcker inte budgeterade medel till för att hålla den takten, det saknas 3 000 tkr. Med de medel som finns tillgängliga 2025 kan projekten i Rydöbruk och Vare slutföras under året, övriga får vänta till 2026 och 2027. Orter som Yaberg, Fröslida m.fl. skjuts till 2028-2029.

Fixa Min Gata

Fixa Min Gata hjälper gata- och parkenheten att bättre hantera felanmälningar i den offentliga miljön. Systemet infördes november 2023 och 2024 var det första året som det finns komplett statistik för. Fixa Min Gata är till hjälp både för gata- och parkenheten som kontaktcenter men också för kommunens gatubelysningsentreprenör som får driftstörningar direkt.

Systemet ger snabb och korrekt återkoppling samt information om ärendenas status. Genom systemet får även medborgarna en ökad känsla av delaktighet då man enkelt kan rapportera problem och följa ärendena. Detta skapar en större transparens och gör det lättare för invånarna att se att deras felanmälningar tas på allvar, vilket stärker förtroendet för kommunen och det arbetet som utförs.

- Totalt kom det in 460 ärenden under 2024 som rör den offentliga miljön
- Det vanligaste är gatubelysning, vägar och skyltar, träd och buskage, vinterväghållning samt vatten och avlopp.

- När det gäller gatubelysning så åtgärdas fel snabbare i samarbete med kommunens gatubelysningsentreprenör
- Utvecklingen under 2024 påvisar en tydlig förbättring då en hög andel indikerar en effektiv hantering.
- Framgångsfaktorerna är
 - o Strategiska val och riktning
 - o Kompetens och samverkan
 - o Strukturerade arbetssätt och effektiv hantering
 - o Digitalisering och uppföljning

Stedsans

Under våren har det varit stor mediabevakning kring den numera nedlagda verksamheten vid Stedsans. Bygg- och miljöenheten har genom åren haft ett flertal provningar och tillsynsbesök på verksamheten. Det har rört sig om bygglov, strandskydd, serveringstillstånd för alkohol, livsmedel samt hälsoskyddstillsyn. I samband med mediabevakningen har ett antal felaktigheter uppmärksammats rörande hantering av toalettavfall och avloppshantering. Bygg- och miljöenheten handlägger nu frågan utifrån den nya informationen.

Ny lagstiftning

Flera förändringar i lagstiftning sker under 2025, varav några är beslutade och några är aviserade. Ny lag om gårdsförsäljning av alkohol träder i kraft 1 juli 2025. 1 juli föreslås också lätnader i strandskyddet införas, som innebär att det generella strandskyddet plockas bort från småsjöar och mindre vattendrag. Det finns en proposition men riksdagens beslut är ännu inte fattat. Vid halvårsskiftet inför även Boverket nya byggregler, vilket för samhällsbyggnadsförvaltningens del innebär en utmaning att utbilda personal i de nya reglerna.

Regeringen har även skickat förslag på förändringar i plan- och bygglagen (Ett nytt regelverk för bygglov) på lagrådsremiss. Det finns ännu ingen proposition men utifrån innehållet i lagrådsremissen kan man läsa ut att det blir relativt stora förändringar. För myndighetsutövningens del innebär de föreslagna förändringarna med stor sannolikhet att antalet lovansökningar kommer att minska och att antalet tillsynsärenden kommer att öka, vilket i sin tur innebär att en större andel av myndighetsutövningen blir skattefinansierad istället för taxefinansierad.